

NIEUWS

Nederland ziet in samenwerking met Afrikaanse landen kansen voor import groene waterstof

Maandag Namibië, dinsdag Zuid-Afrika, woensdag Marokko: premier Rutte doet deze week een vliegensvlug rondje Afrika, met als doel het opzetten van groene waterstofprojecten in deze landen – ook Nederland heeft daar belang bij.

Lennart van der Deure 21 juni 2023, 18:56

Premier Rutte dinsdag voorafgaand aan het overleg in Pretoria, Zuid-Afrika. Beeld AFP

Samen met zijn Deense collega lanceerde Rutte dinsdag een fonds dat 1 miljard euro wil ophalen voor Zuid-Afrikaanse initiatieven op het terrein van groene waterstof.

De Deense premier Frederiksen heeft toegezegd 3,2 miljard rand, omgerekend zo'n 150 miljoen euro, bij te dragen aan groene

financieel zal bijdragen aan waterstofproject 'SA-H2', en zo ja voor welk bedrag. Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Handel kon daar woensdag geen duidelijkheid over geven.

Volgens Rutte kan Nederland 'fungeren als invoercentrum voor de wereldwijde waterstofmarkt'. Tijdens de gesprekken op het Afrikaanse continent ging het onder meer over de rol die de Rotterdamse haven kan spelen bij de distributie van groene waterstof vanuit Afrika.

Zuid-Afrika wil groene waterstof inzetten voor productie van staal, voor transport en luchtvaart, en voor de export naar onder meer de Europese Unie. Het land is nu voor zijn energiebehoefte nog afhankelijk van vijftien verouderde, op kolen gestookte elektriciteitscentrales die al jarenlang kampen met stroomuitval. Zuid-Afrika is nummer 14 op de lijst van 's werelds grootste CO2-uitstoters.

Nederland en groene waterstof

Waterstof valt onder de kleurcode 'groen' wanneer het wordt gemaakt met hernieuwbare energie en zonder uitstoot van broeikasgassen. De rol van Nederland in Afrika is niet belangeloos, zegt energie-econoom Hans van Cleef. 'Nederland is voor zijn energietransitie afhankelijk van de import van groene waterstof. Het is een energiebron waar groot op wordt ingezet.'

In Nederland neemt het gebruik van waterstof steeds meer toe. Zo rijden er sinds 2021 vijftig bussen op waterstof in Groningen, Drenthe en Zuid-Holland. Shell bouwt momenteel Europa's grootste groene waterstoffabriek op de Tweede Maasvlakte in de Rotterdamse haven; die fabriek zal naar verwachting in 2025 operationeel zijn.

Nederland kan niet zelfvoorzienend worden in waterstof, aldus Van Cleef. 'De waterstofenergie die wij hier groen kunnen opwekken, bijvoorbeeld in de Noordzee, is beperkt. Daarom wil je meerdere partners hebben in het buitenland, waarvandaan je groene waterstof kunt importeren.'

Ook Nederland heeft lessen getrokken uit de afhankelijkheid van Russisch gas. Van Cleef: 'Je ziet nu dat Nederland en andere Europese landen hun aanvoer van energie meer spreiden. En een voorbeeld daarvan zijn deze samenwerkingsverbanden met Namibië, Zuid-Afrika en Marokko. Er zijn ook al afspraken gemaakt met andere landen buiten Europa, zoals met Qatar, Saoedi-Arabië en de Verenigde Staten.'

Een groep rijke landen (Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië, de VS en de EU) heeft Zuid-Afrika twee jaar geleden al een bedrag van 8,5 miljard dollar toegezegd voor zijn energietransitie, inclusief de opbouw van een groene waterstofindustrie. Namibië sloot een maand geleden een deal ter waarde van 10 miljard euro met Hyphen Hydrogen Energy, een Namibisch bedrijf dat deels in handen is van het Duitse Enertrag.

Projectleider van het fonds voor Zuid-Afrikaanse initiatieven voor groene waterstofprojecten is Climate Fund Managers, een joint venture van de Nederlandse ontwikkelingsbank FMO en de Zuid-Afrikaanse verzekeraar Sanlam. Climate Fund Managers wil het beoogde miljard 'direct in Zuid-Afrika of indirect via andere kanalen' binnenhalen.

Fonds voor waterinfrastructuur

Daarnaast komt er een fonds voor waterinfrastructuur. Dat komt onder de hoede van Invest International, dat 300 miljoen euro wil ophalen. In beide bedrijven heeft de Nederlandse staat een belang.

Maar er zijn meer investeringen nodig, meent de Zuid-Afrikaanse president Cyril Ramaphosa. Volgens hem is er 319 miljard rand (17,57 miljard dollar) nodig om in zijn land een succesvolle energietransitie met groene waterstof mogelijk te maken.

